

ועדה לענייני ביקורת

ט' בשבט תשפ"ו
27 בינואר 2026
סימוכין: 2026-103-51

דו"ח משיבה מס' 37 של ועדת ביקורת שהתקיימה ביום ראשון, ח' בטבת תשפ"ו (28/12/2025)

השתתפו: מר אלדד רבינוביץ, חבר מועצה ויו"ר ועדת ביקורת

נכחו: מר אסף בריל, רופא וטרנרי עירוני ראשי
מר מונל כץ, סגן למינהל וכספים באגף תברואה
גבי תהילה אלבוחר-אגמי, ראש צוות בכירה לייעוץ וחקיקה
גבי שרי בנימין, מבקרת פנימית
מר צבי עבו, מזכיר הוועדה

על סדר היום נדון הנושא הבא:
דוח מבקר המדינה בנושא: התמודדות הרשויות המקומיות עם חזירי בר ותנים בתחום שיפוטן.

פתיחת הדיון:
מר אלדד רבינוביץ, יו"ר הוועדה: יש לנו אחריות על הבריאות ועל איכות החיים של התושבים. כפי שנראה, ממצאי הדוח לגבי ירושלים לא חריפים, אבל זה חלק מעבודת הביקורת. ננסה לבחון את היקף התופעה ולקחת אחריות כעירייה על מה שצריך.

מר אסף בריל: כפי שנאמר בדו"ח, מדובר בבעיה כלל ארצית וכלל עולמית. הדוח הצטמצם לטיפול בשני מינים שהתפשטותם בירושלים לא גבוהה. ומרבית הפתרונות מצויים בידי הרט"ג ואנחנו עובדים איתם בשיתוף פעולה.

ליקוי 1:
הבדיקה העלתה כי מבין הרשויות שנבדקו עיריית חיפה והמועצה המקומית קריית טבעון ביצעו מחקרים בנושא חזירי הבר. משרד מבקר המדינה מציין לחיוב את עיריית חיפה והמועצה המקומית קריית טבעון על שיזמו ומימנו מחקרים וניסויים בנושא חזירי בר, כדי לייעל את הטיפול בתופעה בתחום שיפוטן. עם זאת, הן לא ביצעו מחקרי המשך שיכלו לספק מידע חשוב נוסף הדרוש לטיפול בנושא.

המלצה:
בשל התועלת הגלומה בביצוע מחקרים לשיפור ולייעול של הטיפול בנושא חזירי בר ותנים, משרד מבקר המדינה ממליץ לעיריות ירושלים ונשר לקדם מחקרים בתחום זה. עוד מומלץ כי עיריית חיפה והמועצה המקומית קריית טבעון יבצעו מחקרי המשך וניטור שוטף של תופעת חזירי הבר בתחום שיפוטן.

ועדה לענייני ביקורת

תגובת המבוקר:

המחקר צריך להתבצע ברמת המדינה, עיריית ירושלים מוקפת ברשויות קטנות שלא יכולות לטפל בבעיה ברמה רשותית, ולכן צריך התערבות של ישות מדינתית בנושא, במיוחד שהבעיה היא בשטחים שבין הרשויות.

המלצת ועדת ביקורת:

גורמי המקצוע בעירייה סבורים שמדובר בהשקעת משאבים מוטעית, ועל כן לא ניתן לקבל את המלצת המבקר.

ליקוי 2:

על אף ההנחיות המינהליות בדבר גיבוש מדיניות בתחומים שבסמכותה של רשות מינהלית, ואף שבחוק חופש המידע נקבע כי עליה להעמיד לעניין הציבור את הנהלים הכתובים שלפיהם היא פועלת, עלה כי לעיריית ירושלים ונשר ולמועצה המקומית קריית טבעון אין מדיניות כתובה בנושא טיפול במינים מתפרצים בתחום שיפוטן, והן אינן מפרסמות לציבור את פעולותיהן לטיפול בחזירי הבר והתנים.

המלצה:

על עיריית ירושלים והמועצה המקומית קריית טבעון לגבש מדיניות כתובה לטיפול במינים מתפרצים ולפרסמה לציבור. מדיניות כתובה שתכלול מטרות ויעדים אסטרטגיים ומדדים לבחינת האפקטיביות של הטיפול תסייע לרשויות שנבדקו בטיפול בחזירי הבר והתנים בתחום שיפוטן.

תגובת המבוקר:

מדיניות צריכה להיות כלל ארצית, והיא צריכה להתגבש בידי קובעי המדיניות במדינה, עיריית ירושלים לא יכולה ולא רוצה להחליף אותם.

המלצת ועדת ביקורת:

עיריית ירושלים היא רשות חזקה. הוועדה ממליצה לוטרנר יחד עם המנכ"לית ליזום ולדחוף מול המשרד לאיכות הסביבה, משרד החקלאות ומרכז השלטון המקומי גיבוש מדיניות כלל ארצית.

ליקוי 3:

בביקורת עלה כי למרות האמור בנספח א' להסכם רט"ג - ירושלים בדבר גיבוש תוכנית עבודה משותפת לטיפול במניעת נזקי חיות בר בתחום שיפוט של העירייה, נכון למועד סיום הביקורת, דצמבר 2024, עיריית ירושלים ופקח ירושלים לא גיבשו תוכנית עבודה כאמור.

המלצה:

על עיריית ירושלים ורט"ג לקיים את האמור בנספח א' להסכם ולגבש תוכנית עבודה למניעת נזקי חיות בר, אשר תכלול, בין היתר, את המטרות שהעירייה ורט"ג מבקשות להשיג, את הפעולות שעל העירייה ורט"ג לבצע כדי להשיג את אותן מטרות ויעדים למדידת האפקטיביות של פעולות אלה.

תגובת המבוקר:

קיים שיתוף פעולה עם פקח מטעם הרט"ג שמבצע את עבודתו בשטחים הסובבים את העיר.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצת המבקר. מומלץ גם להגדיל את הפיילוט ולהוסיף תקנים לפקחי הרט"ג במידת הצורך.

ועדה לענייני ביקורת

ליקוי 4:

עיריית ירושלים מסרה לצוות הביקורת בנובמבר 2024, כי נכון לאותו המועד תופעת חזירי הבר רווחת בעיקרה מסביב לשטח העיר הבנוי, וכי מספר המקרים שבהם חדרו חזירי בר לשכונות העיר לא הצריך פעולות גידור.

המלצה:

על אף עמדתה של עיריית ירושלים לפיה אין צורך בפעולות גידור, מומלץ כי היא תעקוב אחר כניסת חזירי בר לשכונות העיר כדי לבחון באופן שוטף את הצורך בהצבת גדר למניעת חדירת חזירי בר לשכונות.

תגובת המבוקר:

בלתי אפשרי לגדר את כל העיר עקב גודלה של ירושלים והמבנה שלה. במידה ויידרש נשקול את העניין.

המלצת ועדת ביקורת:

היות ומדובר בנושא הנתון למדיניות הנהלת העיר, לא ניתן לקבל את המלצת מבקר.

ליקוי 5:

עלה כי עיריית ירושלים לא בחנה את ההשפעה של פעולות הסניטציה שביצעה, ובהן החלפת האשפתונים ברחבי העיר, על תופעת המינים המתפרצים בתחום שיפוטה. עוד עלה כי עיריית ירושלים לא ביצעה פעולות אכיפה נגד מאכילי בעלי חיים בתחום שיפוטה ולא ביצעה פעולות הסברה בנושא זה.

המלצה:

מומלץ כי עיריית ירושלים תבחן את האפקטיביות של פעולות הסניטציה על תופעת התנים בעיר, וכן תפעל לקיום הסברה בנושא האכלת בעלי חיים ושמירת הניקיון בעיר ולאכיפת החוקים בנושא, זאת לצורך טיפול בבעיית התנים בעיר ולצורך מניעת התפשטות חזירי הבר בשכונות העיר.

תגובת המבוקר:

העיר עברה מהפך מבחינת ניקיון ותברואה בשנים האחרונות והדבר ניכר בשטח. ייתכן והבעיה של התרבות התנים היא העדר טיפול בבעיות בבית הגידול בטבע ומניעת צפיפות, כך שאוכלוסייתם מתרבה ומתפשטת בעיר.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצת המבקר. בנוסף מומלץ לשקול התנעת מחקר בנושא של גידול אוכלוסיית התנים והיחס בגידול בעיר ומחוצה לה.

ועדה לענייני ביקורת

ליקוי 6:

כפי שעלה מניתוח היקף הפניות של תושבי ירושלים למוקד העירוני בשנים 2019 - 2024, עיקר הפניות היו בנושא תנאים. בשנת 2024 היו 305 פניות למוקד בנושא, עלייה בשיעור של 37% במספר פניות בנושא זה יחסית לשנת 2023, וזאת על אף פעולות הסניטציה שביצעה העירייה.

המלצה:

נוכח הנתונים האמורים, מומלץ כי עיריית ירושלים תבחן את האפקטיביות של פעולות הסניטציה על תופעת התנאים בעיר, וכן תפעל לקיום הסברה בנושא האכלת בעלי חיים ושמירת הניקיון בעיר ולאכיפת החוקים בנושא, זאת לצורך טיפול בבעיית התנאים בעיר ולצורך מניעת התפשטות חזירי הבר בשכונות העיר.

תגובת המבוקר:

במזרח העיר האוכלוסייה לא משתפת פעולה עם פחים מוטמנים וזה יוצר אתגר. ההשפעה של כמות האשפה לעומת התפשטות החיות היא עניין שכדאי לבדוק ברמה ארצית.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצת המבקר ולהגביר את מאמצי ההסברה באוכלוסייה הערבית והחרדית.

ליקוי 7:

הרשויות שנבדקו - עיריית חיפה, ירושלים ונשר והמועצה המקומית קריית טבעון, דיללו חזירי בר בתחום שיפוטן בשנים 2019 - 2024. אופן הדילול של אוכלוסיית חזירי הבר בתחום שיפוטן של הרשויות שנבדקו שונה: בשנים 2019 - 2021 עיריית חיפה לא דיללה חזירי בר בתחום שיפוטן; בשנים 2022 - 2023 היא דיללה פרטים סוררים שנבחרו בקפידה, באמצעות לכידה והמתה; בשנת 2024 דיללה חזירי בר באמצעות ציד בירי בתוך שכונות העיר. עיריית ירושלים דיללה חזירי בר באמצעות פקח ירושלים שביצע ציד בירי בעיקר מחוץ לשכונות לעיר כדי למנוע מלכתחילה את כניסתם לעיר. עיריית נשר דיללה חזירי בר באמצעות ציד בירי בפאתי שכונות העיר; והמועצה המקומית קריית טבעון דיללה חזירי בר באמצעות לכידה והמתה.

המלצה:

מומלץ כי הרשויות שנבדקו יפעלו לאמץ את הטיפול המשולב בחזירי בר ובתנאים בתחום שיפוטן ולהתמיד בו, לצורך צמצום הקונפליקט בין חזירי הבר והתנאים לבין תושבי הרשויות, ולצורך מזעור הנזקים הנגרמים לאדם ותוך פגיעה מצומצמת ככל האפשר בבעלי חיים אלה. מומלץ כי מרכז השלטון המקומי בישראל יפעל להקמת פורום ללמידה הדדית בין הרשויות המקומיות בנושא ההתמודדות עם חזירי בר ותנאים בתחום שיפוטן, זאת לשם שיפור אפקטיביות הטיפול בתופעה והפריה הדדית של הרשויות המקומיות. מומלץ כי רט"ג תפעל לקידום מחקרים בתחום המינים המתפרצים בכלל ובנושא חזירי בר ותנאים בפרט, בין היתר בשיתוף הרשויות המקומיות, תוך שימוש בנתונים שלהן בנושא זה.

תגובת המבוקר:

הדבר מתבצע.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצת המבקר.

ועדה לענייני ביקורת

סיכום הדיון:

מר אלדד רבינוביץ, יו"ר הוועדה: כפי שראינו, ירושלים נמצאת במצב טוב יחסית, וגם הליקויים והממצאים שנמצאו מטופלים.

הישיבה ננעלה.

טבלת הממצאים וההמלצות המצורפת, מהווה חלק בלתי נפרד מפרוטוקול הדיון.

בברכה,

אלדד רבינוביץ
חבר מועצת העיר ירושלים
יו"ר ועדת ביקורת

טבלת המלצות לדוח ביקורת 37

מספר סידורי	המלצת מבקר המדינה	המלצת ועדת ביקורת
1.	בשל התועלת הגלומה בביצוע מחקרים לשיפור ולייעול של הטיפול בנושא חזירי בר ותנים, משרד מבקר המדינה ממליץ לעיריות ירושלים ונשר לקדם מחקרים בתחום זה. עוד מומלץ כי עיריית חיפה והמועצה המקומית קריית טבעון יבצעו מחקרי המשך וניטור שוטף של תופעת חזירי הבר בתחום שיפוטן.	גורמי המקצוע בעירייה סבורים שמדובר בהשקעת משאבים מוטעית, ועל כן לא ניתן לקבל את המלצת המבקר.
2.	על עיריית ירושלים והמועצה המקומית קריית טבעון לגבש מדיניות כתובה לטיפול במינים מתפרצים ולפרסמה לציבור. מדיניות כתובה שתכלול מטרות ויעדים אסטרטגיים ומדדים לבחינת האפקטיביות של הטיפול תסייע לרשויות שנבדקו בטיפול בחזירי הבר והתנים בתחום שיפוטן.	עיריית ירושלים היא רשות חזקה. הוועדה ממליצה לווטרינר יחד עם המנכ"לית ליזום ולדחוף מול המשרד לאיכות הסביבה, משרד החקלאות ומרכז השלטון המקומי גיבוש מדיניות כלל ארצית.
3.	על עיריית ירושלים ורט"ג לקיים את האמור בנספח א' להסכם ולגבש תוכנית עבודה למניעת נזקי חיות בר, אשר תכלול, בין היתר, את המטרות שהעירייה ורט"ג מבקשות להשיג, את הפעולות שעל העירייה ורט"ג לבצע כדי להשיג את אותן מטרות ויעדים למדידת האפקטיביות של פעולות אלה.	לקבל את המלצת המבקר. מומלץ גם להגדיל את הפיילוט ולהוסיף תקנים לפקחי הרט"ג במידת הצורך.
4.	על אף עמדתה של עיריית ירושלים לפיה אין צורך בפעולות גידור, מומלץ כי היא תעקוב אחר כניסת חזירי בר לשכונות העיר כדי לבחון באופן שוטף את הצורך בהצבת גדר למניעת חדירת חזירי בר לשכונות.	היות ומדובר בנושא הנתון למדיניות הנהלת העיר, לא ניתן לקבל את המלצת מבקר.
5.	מומלץ כי עיריית ירושלים תבחן את האפקטיביות של פעולות הסניטציה על תופעת התנים בעיר, וכן תפעל לקיום הסברה בנושא האכלת בעלי חיים ושמירת הניקיון בעיר ולאכיפת החוקים בנושא, זאת לצורך טיפול בבעיית התנים בעיר ולצורך מניעת התפשטות חזירי הבר בשכונות העיר.	לקבל את המלצת המבקר. בנוסף מומלץ לשקול התנעת מחקר בנושא של גידול אוכלוסיית התנים והיחס בגידול בעיר ומחוצה לה.
6.	נוכח הנתונים האמורים, מומלץ כי עיריית ירושלים תבחן את האפקטיביות של פעולות הסניטציה על תופעת התנים בעיר, וכן תפעל לקיום הסברה בנושא האכלת בעלי חיים ושמירת הניקיון בעיר ולאכיפת החוקים בנושא, זאת לצורך טיפול בבעיית התנים בעיר ולצורך מניעת התפשטות חזירי הבר בשכונות העיר.	לקבל את המלצת המבקר ולהגביר את מאמצי ההסברה באוכלוסייה הערבית והחרדית.
7.	מומלץ כי הרשויות שנבדקו יפעלו לאמץ את הטיפול המשולב בחזירי בר ובתנים בתחום שיפוטן ולהתמיד בו, לצורך צמצום הקונפליקט בין חזירי הבר והתנים לבין תושבי הרשויות, ולצורך מזעור הנזקים הנגרמים לאדם ותוך	לקבל את המלצת המבקר.

מספר סידורי	המלצת מבקר המדינה	המלצת ועדת ביקורת
	פגיעה מצומצמת ככל האפשר בבעלי חיים אלה. מומלץ כי מרכז השלטון המקומי בישראל יפעל להקמת פורום ללמידה הדדית בין הרשויות המקומיות בנושא ההתמודדות עם חזירי בר ותנים בתחום שיפוטן, זאת לשם שיפור אפקטיביות הטיפול בתופעה והפריה הדדית של הרשויות המקומיות. מומלץ כי רט"ג תפעל לקידום מחקרים בתחום המינים המתפרצים בכלל ובנושא חזירי בר ותנים בפרט, בין היתר בשיתוף הרשויות המקומיות, תוך שימוש בנתונים שלהן בנושא זה.	

צוות תיקון ליקויים

ה' חשון, תשפ"ו
27 אוקטובר, 2025
סימוכין: 2025-0103-854

דו"ח משיבה מספר 19 של הצוות לתיקון ליקויים שהתקיימה ביום שני, כ"ח בתשרי תשפ"ה (20.10.2025)

השתתפו:	גב' אריאלה רג'ואן עו"ד ליאור ישראלי	מנכ"לית העירייה, יו"ר הצוות לתיקון ליקויים סמנכ"ל העירייה, ראש מינהל משאבי אנוש והמינהל העירוני
	עו"ד דני ליבמן	משנה ליועמ"ש לעירייה (מ"מ של עו"ד חיים נרגסי)
לא השתתפו:	מר שמואל זליגמן	גזבר העירייה וראש המינהל הכספי
נכחו:	גב' עופרה ברכה ד"ר אסף בריל עו"ד יניב בורשטיין גב' סימה ביאזי גב' תמר שמעון	מבקרת העירייה והמורשה לטיפול בתלונות רופא וטרנרי עירוני ראשי משרד מיתר ממונה על מערך תוכניות ופרויקטים ממונה על פיתוח מערכות מידע
רשם: ישראל בלנקו, רפרנט לוועדות ולישיבות מועצה		

על סדר היום:

דו"ח מבקר המדינה בנושא "התמודדות הרשויות המקומיות עם חזירי בר ותנים בתחום שיפוטן"

א. פתיחה - גב' אריאלה רג'ואן, מנכ"לית העירייה, יו"ר הצוות לתיקון ליקויים

גב' אריאלה רג'ואן, מנכ"לית העירייה ויו"ר הצוות לתיקון ליקויים פתחה את הדיון וברכה את הנכחים.

ב. הצגת עיקרי דוח מבקר המדינה וסקירת מענה העירייה להמלצות הביקורת – עו"ד יניב בריטשטיין, משרד מיתר

עו"ד יניב בריטשטיין ציין כי הביקורת העלתה כי חלה עלייה של כ-38% בדיווחים לרשות בנוגע לתנים. הדו"ח התייחס לעיריית ירושלים בחיוב וציין כי הרשות פועלת באופן ראוי בכל נושא ההיגיינה. יחד עם זאת, הביקורת ממליצה להסדיר את הנושא באמצעות קביעת מדיניות כתובה וסדורה ולגבש תוכנית עבודה מפורטת ליישומה.

צוות תיקון ליקויים

طاقم لتصحيح العيوب | Team to correct defects

כיכר ספרא 1, ירושלים 9100700 | טל: 02-6295723 Tel פקס: 02-6297153 Fax:

mazkir_haeir@jerusalem.muni.il

צוות תיקון ליקויים

ג. התייחסות – ד"ר אסף בריל, רופא וטרינרי עירוני ראשי

ד"ר אסף בריל ציין כי הדו"ח עוסק בתופעת המינים הפולשים, המהווה סוגיה רוחבית ברמה הלאומית. ד"ר בריל הוסיף שעיריית ירושלים מקיימת שיתוף פעולה עם רשות הטבע והגנים (רטי"ג), ובמסגרתה קיימת התקשרות עם פקח נזקי חקלאות, במימון משותף של רטי"ג והמועצות הסמוכות לעיר ירושלים, ובתיאום עם החקלאים הפועלים בשטח.

עוד הדגיש כי קיימת חשיבות רבה להמשך עבודה משותפת עם רטי"ג באזור. פעילות זו החלה במאי 2023, אולם בעקבות פרוץ המלחמה חלו עיכובים ביישומה. בנוסף, ציין כי קיימים קשיים תפעוליים הנובעים ממגבלת סמכויות העובדים העירוניים, שאינם רשאים לפעול מחוץ לתחום השיפוט העירוני.

ד"ר בריל הוסיף כי הדו"ח לא הצביע על ליקויים מהותיים, אלא כלל בעיקר המלצות לשיפור וליעול המשך הטיפול בנושא.

ד. סיכום – גב' אריאלה רג'ואן, מנכ"לית העירייה ויו"ר הצוות לתיקון ליקויים

גב' אריאלה רג'ואן עמדה על חשיבות הדוח וההמלצות המופיעות בו. וציינה כתושבת העיר היא רואה חשיבות לטפל נקודתית במקומות שבהם עולים בעיות.

גב' רג'ואן ציינה כי המערכת העירונית רואה בסנכרון כל הגורמים המקצועיים את הפתרון לליקויים השונים העולים בדוח וכי מדיניות הנהלת העירייה לקדם בצורה מהירה את התהליכים השונים הכרוכים בנושא טיפול בנושא המינים המתפרצים בתחומי הרשות.

לאחר שהוצג בפני הצוות לתיקון ליקויים דוח מבקר המדינה ואת מענה העירייה להמלצות, הצוות מאשר את מענה העירייה למבקר המדינה.

חברי הצוות לתיקון ליקויים הנחו את כלל הגורמים המקצועיים לפעול ליישום הפעולות הנדרשות, ומענה למבקר המדינה בהתאם להנחיות.

גב' אריאלה רג'ואן ויתר חברי הצוות לתיקון ליקויים הדגישו את חשיבות הנושאים העולים מהדוח והודו לכל הצוותים המקצועיים על פעילותם השוטפת בתחום.

בברכה,

אריאלה רג'ואן
מנכ"לית העירייה
יו"ר הצוות לתיקון ליקויים

צוות תיקון ליקויים

طاقم لتصحيح العيوب | Team to correct defects

כיכר ספרא 1, ירושלים 9100707 | טל: 02-6295723 Tel פקס: 02-6297153 Fax:

mazkir_haeir@jerusalem.muni.il

שם הגוף המבוקר: עיריית ירושלים

אסגרת פרסום הדוח: דוחות על הביקורת בשלטון המקומי 2025
נתגרת הדוח: התמודדות הרשויות המקומיות עם חוזרי בר ותגנים בתחום שיפוטן

אס' הדוח: 20234503
אזהרה הדוח: 46323207

מועד דיווח הגוף המבוקר:

מס'	כתרת ליקוי	הליקוי/המלצת ביקורת	תאריכי הדיונים בלאות לתקון לליקויים	פירוט פעולות התקון בהתאם להחלטות הצוות	פריט האחראי על התקון	המועד לתקון הליקוי	סטטוס תיקון – הליקוי תקין/תקון חלקית בכוונתי לתקן/לא בכוונתי לתקן
1	ביצוע מחקרים על ידי הרשויות שנבדקו	ליקוי - הבדיקה העלתה כי מבין הרשויות שנבדקו עיריית חיפה והמעוצה המקומית קריית טבעון ביצעו מחקרים בנושא חוזרי הבר. משרד מבקר המדינה מצדיק לחיוב את עיריית חיפה והמועצה המקומית קריית טבעון על שייזמו ומימנו מחקרים וניסויים בנושא חוזרי בר, כדי ליעל את הטיפול בתופעה בתחום שיפוטן. עם זאת, הן לא ביצעו מחקרי המשך שיכלו לספק מידע חשוב נוסף הדרוש לטיפול בנושא.		כאמור בתגובת הערייה לסיטות דו"ח הביקורת, תופעה של כניסת חוזרי בר לתוך שכונות העיר כיום היא מועטה וזניחה. לפיכך, לדעת הגורמים המקצועיים בערייה, מאחר שאין מדובר בתופעה קבועה, נראה כי במונחי עלות מול תועלת, ביצוע מחקרים בנושא בשלב זה, אינה נדרשת. ככל ויהיה שינוי בהיקף התופעה ודרוש מחקר בירושלים תשקול הערייה את ביצועו.	רופא וטרנירי עירוני ראשי	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה
2	מדיניות הרשויות שניבדקו לטיפול בחוזרי בר ותגנים	ליקוי - על אף ההנחיות המינהליות בדבר גיבוש מדיניות בתחומים שבסמכותה של רשות מינהלית, ואף שבחוק חופש המידע נקבע כי עליה להעמיד לעניין הציבור את תהליכים הכתובים שלפיהם היא פועלת, עלה		כאמור לעיל, תופעה של חדירת חוזרי בר ותגנים כיום היא זניחה, כאשר עד כה נתקלה הערייה במקרים אקראיים (המטופלים נקודתית) ולא במקרים של חדירה קבועה. לפיכך, לא מצאנו לנכון בשלב זה לגבש מדיניות והנחיות מנהליות בנושא. בנוסף	רופא וטרנירי עירוני ראשי	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה

			לכך, ככל ותגובש מדיניות ארצית כתובה לטיפול במינים מתפצלים כולל החנויות ונהלים על בסיסם תקבע עיריית ירושלים מדיניות עירונית ותפרסמה.		כי לעיריות ירושלים ונשר ולמועצה המקומית קריית טבעון אין מדיניות כתובה בנושא טיפול במינים מתפצלים בתחום שיפוטן, והן אינן מפרסמות לצבור את פעולותיהן לטיפול בחזירי חבר והתנים.	שיתוף פעולה בין הרשויות שנבדקו לרטי"ג - עיריית ירושלים	
			בזיומת עיריית ירושלים מתקיים מזה שנים שיתוף פעולה מקצועי עם רטי"ג הכולל בשנתונים האחרונים משותפת של פקח לטיפול בטבע עירוני. כפי שהוסבר לבקורות, החל מה 7.10.2023 ומזה כשנתיים מגוייס פקח רטג לתקופות ארוכות ולכן עיקר פעילותו הייתה לימוד ופתרון בעיות נקודתיות וכל התכניות והתכנונים השתבשו. בתקווה להזרה לימים שקטים אז נבצע את המלצת הביקורת לגיבוש וביצוע תכניות עבודה.		ליקוי - בביקורת עלה כי למרות האמור בנספח א' להסכם רטי"ג - ירושלים בדבר גיבוש תוכנית עבודה משותפת לטיפול במניעת נזקי חיות בר בתחום שיפוטו של העירייה, נכון למועד סיום הביקורת, דצמבר 2024, עיריית ירושלים ופקח ירושלים לא גיבשו תוכנית עבודה כאמור.		
בכונות לתקן	י"בחן בהמשך בהתאם לזמניות הפקח	רופא וטרינרי עירוני ראשי	כאמור, העירייה עוקבת מקרוב אחר היקפי התופעה וזנים, נראה כי ההיקפים אינם מצוינים ביצוע גידור (מבחינת עלות מול תועלת). על אף האמור העירייה תבדוק לאורך זמן את הצורך בגידור ותלמד את יעילותו ברשויות אחרות וככל ובעתיד יתברר כי קיימת תועלת משמעותית בביצוע גידור, הנושא יישקל.		המלצה - על עיריית ירושלים ורטי"ג לקיים את האמור בנספח א' להסכם ולגבש תוכנית עבודה למניעת נזקי חיות בר, אשר תכלול, בין היתר, את המטרות שהעירייה ורטי"ג מבקשות להשיג, את הפעולות שעל העירייה ורטי"ג לבצע כדי להשיג את אותן מטרות ויעדים למדידת האפקטיביות של פעולות אלה.		
אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	רופא וטרינרי עירוני ראשי		ליקוי - עיריית ירושלים מסרה לצוות הביקורת בנובמבר 2024, כי נכון לאותו המועד תופעת חזירי חבר רווחת בעיקרה מסביב לשטח העיר הבנוי, וכי מספר המקרים שבהם חדרו חזירי בר לשכונות העיר לא תוצרד פעולת גידור.	המלצה - על אף עמדתה של עיריית ירושלים לפיה אין צורך בפעולות גידור, מומלץ כי היא תעקוב אחר כניסת	גידור - עיריית ירושלים	4

אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	רופא וטרנינגי עירוני ראשי	העיר ירושלים עברה מהפכת ניקיון בשנים האחרונות ומובילה את נושא הטמנת פחי האשפה ומניעת מזון זמין לבעלי חיים. תופעת האכלת חיות בכלל וחיות בר בפרט כמעט ולא קיימות בשכונות הפונות לשטחים הפתוחים. העירייה תבחן בעתיד את סטטוס הסוגיות הללו ותבצע אכיפה והסברה בהתאם לצורך.		חזירי בר לשכונות העיר כדי לבחון באופן שוטף את הצורך בהצבת גדר למניעת חדירת חזירי בר לשכונות.	צמצום מקורות מים ומזון - עיריית ירושלים		
אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	רופא וטרנינגי עירוני ראשי	העיר ירושלים עברה מהפכת ניקיון בשנים האחרונות ומובילה את נושא הטמנת פחי האשפה ומניעת מזון זמין לבעלי חיים. תופעת האכלת חיות בכלל וחיות בר בפרט כמעט ולא קיימות בשכונות הפונות לשטחים הפתוחים. העירייה רשמה בפניה את האמור בדבר עלייה במספר הפניות בנוגע לתנים בשנת 2024 לעומת שנת 2023 ותמשיך לבצע מעקב הדוק בנושא. כן, העירייה תבחן בעתיד את סטטוס הסוגיות הללו ותבצע אכיפה והסברה בהתאם לצורך.		ליקוי - כפי שעלה מניתוח היקף הפניות של תושבי ירושלים למוקד העירוני בשנים 2019 - 2024, עיקר הפניות היו בנושא תנים. בשנת 2024 היו 305 פניות למוקד בנושא, עלייה בשיעור של 37% במספר פניות בנושא זה יחסית לשנת 2023, וזאת על אף פעולות הסניטציה שבוצעה העירייה.	צמצום מקורות מים ומזון - עיריית ירושלים		
אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	אין מדובר בליקוי אלא בהמלצה	רופא וטרנינגי עירוני ראשי	עיריית ירושלים תמשיך בפעילות משולבת כנגד מינים מתפרצים בתחומה על פי החוק והנחיות המורמים הרגולטורים. העירייה תמשיך לשתף פעולה עם רט"ג ורשויות נוספות כפי שנעשה עד כה.		המלצה - מומלץ כי עיריית ירושלים תבחן את האפקטיביות של פעולות הסניטציה על תופעת התנים בעיר, וכן תפעל לקיום הסברה בנושא האכלת בעלי חיים ושמירת הניקיון בעיר ולאכיפת החוקים בנושא, זאת לצורך טיפול בבעיית התנים בעיר ולצורך מניעת התפשטות חזירי הבר בשכונות העיר.	פעילות הרשויות שנבדקו לטיפול בחזירי בר ובתנים		

					לכידה והמתה; בשנת 2024 דיללה חזירי בר באמצעות ציד ברי בתוך שכונות העיר. עיריית ירושלים דיללה חזירי בר באמצעות פקח ירושלים שביצע ציד ברי בעיקר מחוץ לשכונות לעיר כדי למנוע מלכתחילה את כניסתם לעיר. עיריית נשר דיללה חזירי בר באמצעות ציד ברי בפאתי שכונות העיר; והמועצה המקומית קריית טבעון דיללה חזירי בר באמצעות לכידה והמתה. המלצה - מומלץ כי הרשויות שנבדקו יפעלו לאמצ את הטיפול המשולב בחזירי בר ובתנים בתחום שיפוטן ולהתמיד בו, לצורך צמצום הקונפליקט בין חזירי הבר והתנים לבין תושבי הרשויות, ולצורך מזעור הנוקשים הנגרמים לאדם ותוך פגיעה מצומצמת ככל האפשר בעלי חיים אלה. מומלץ כי מרכז השלטון המקומי בישראל יפעל להקמת פורום כלמדיה הדדית בין הרשויות המקומיות בנושא ההתמודדות עם חזירי בר ותנים בתחום שיפוטן, זאת לשם שיפור אפקטיביות הטיפול בתופעה והפריה הדדית של הרשויות המקומיות. מומלץ כי רט"ג תפעל לקידום מחקרים בתחום המיניים המתפרצים בכלל ובנושא חזירי בר ותנים בפרט, בין היתר בשיתוף הרשויות המקומיות, תוך שימוש בתכונים שלחן בנושא זה.		
--	--	--	--	--	---	--	--

וועדת ביקורת – תמליל

מספר הוועדה : 37

מקום ההתכנסות : אולם הנהלה 2

תאריך הוועדה : ח' בטבת תשפ"ו (28.12.2025)

מזכיר הוועדה בדיון : צבי עבו

שעת תחילת הוועדה : 10:20

שעות סיום הוועדה : 10:50

התמליל נכתב ע"י חברת גולד וורק ולא עבר בדיקה או הגהה ע"י גורם כל שהוא בעיריית ירושלים

עיריית ירושלים וחברת גולד וורק עושים כל שביכולתם על מנת לייצר תמליל איכותי ובעל ערך. עם זאת מודגש כי קריאה בתמליל צריכה להיעשות באופן מושכל תוך הבנה שיתכנו טעויות ו/או השמטות מסיבות אובייקטיביות שונות.

גולד וורק תמלול והקלטה

גולד-וורק ת M ג ו R ים

אלדד רבינוביץ:

אני מתכבד לפתוח את הדיון בוועדת ביקורת מספר שלושים ושבע, דו"ח מבקר המדינה בנושא התמודדות הרשויות המקומיות עם חזירי בר בתחום שיפוטם. יש לנו כעירייה אחריות על איכות החיים של התושבים וגם על הבריאות שלהם. חלק מזה אנחנו מנסים ומצליחים למנוע מפגעים. טוב שנערכה ביקורת בעניין הזה, למרות שאנחנו נראה את הממצאים לא בהכרח שהם מאוד מאוד חריפים אבל זה חלק מעבודת הביקורת לבדוק דברים. אנחנו ננסה לבחון את היקף התופעה, להבין את האחריות שלנו כעירייה. לצורך היעילות אנחנו נעבוד לפי המספור והצוות לטיפול ליקויים. אני רק אשמח אם תוכל אסף אולי לפתוח קודם כל באיזשהי הקדמה על היקף של התופעה על הנזקים האפשריים ובאופן כללי על מה אנחנו עושים לפני שנרד, נצלול לפרטים.

אסף גריל:

אוקיי תודה. אז ככה, א. כמו שנאמר בדו"ח, הבעיה היא בעיה כלל עולמית וכלל ארצית. ולצערנו בכל מקום יש לו את המינים... הדו"ח בגדול התיימר לטפל במינים מתפרצים ובמינים מתפרצים כמו שאמרתי יש בכל העולם, בכל המדינה, בכל מדינה וכל נקודה בעולם יש לה את המינים שלה ואת הבעיות שלה. ומכיוון שהבעיה היא כזאת גדולה אז הדו"ח הלך והצטמצם, אז הוא טיפל רק בחזירים ותנים. כיוון שגם זה גדול מדי אז הם בחרו ארבע רשויות. אז א. כבר פה אני חולק, ואמרתי להם את זה, אני חולק על הרשויות שבחרו, לא כי בחרו בנו, אנחנו לא מייצגים יותר מדי אישיו בחומרת הבעיה מבחינה ארצית כי אנחנו מכירים את התופעה בחיפה של החזירים, אנחנו מכירים את הבעיה של התנים בתוך תל אביב. אנחנו מכירים את הבעיה של רשויות שהם על המעטפת כאילו על הגדר על הגבול של ירדן ולבנון ורמת הגולן שנכנסים שמה בעלי חיים תנים חולים בכלבת ממדינות ערב. אבל בחרו במי שבחרו. עכשיו גם פה יש העבודה שנעשתה, ברור לי שכשלוש קחים סוגייה אז לוקחים מהכלל אל הפרט ויורדים, עושים זום אין לגבי המקומות שנבדקו. הבעיה היא שמה שאני ציפיתי זה שבסוף במסקנות שלהם, בהמלצות שלהם, בלקחים שלהם הם יעשו גם זום אאוט. זאת אומרת אם בודקים היום שהגדר בטירת הכרמל לא עמדה בפני החזירים, לא להגיד לעיריית טירת הכרמל תחליפו את הגדר ברחוב הרצל אלא להגיד יש לבנות מפרט גדר אחיד, ווט אבר, לא משנה, ולצערי הם לא עשו את זה. עכשיו אנחנו מאוד שמחנו בגלל שהבעיה היא מאוד קשה, אני מאוד שמחתי כגוף מבוקר, מאוד שמחתי על הביקורת כי אמרתי אולי אני אלמד מזה ויהיו דברים שישירותו אותנו. ולצערי זה לא קרה. השבע או שבע ליקויים שנבדקו לעיריית ירושלים

אלדד רבינוביץ:

נמצאים.

אסף גריל:

אז הם נמצאים, בדיוק, הם לא ברמת הליקוי, והלקחים הם יותר המלצות שעל חלקם אני חולק. אבל מכיוון שהדו"ח הוא כזה לדעתי שהוא לא לימד אותנו ולא ילמד אותנו בעתיד אז אני העדפתי יחד עם אנשי מקצוע שהיו שותפים לתת להם תשובה שנעשה ונשמע והכל טוב. זה לגבי הזה. עכשיו עיריית ירושלים כבר לפני בערך חמש שנים השכילה לראות את, לקרוא את הנולד ואנחנו יצרנו התקשרות עם רט"ג ששם שזה נפוץ המון ברשויות חקלאיות שיש פקח רט"ג שממומן במימון משותף עם רט"ג ועם הרשויות והפקח הזה הוא הסמכות לטפל ולהנחות את הרשויות, את גורמי הרשות, את התושבים, את החקלאים, איך מתמודדים עם חיות בר. אז לקח לנו תקופה די ארוכה

אלדד רבינוביץ:

העקרון שלו שהוא בעצם עובד בשוליים של העיר של הרשות.

אסף:

העקרון שלו שהוא עובד הגוף הסטטוטורי המורשה לטפל בחיות בר. הוא עובד רט"ג. זה הגוף שעל פי חוק הגנת חייית הבר בסמכותו לטפל בחיות בר. יש לו את הידע המקצועי, יש לו את הסמכויות. הוא, הוא, לעניות דעתנו מה שהדו"ח לא אמר, הוא הסמכות הסטטוטורית לטפל בעניין. אז לקח זמן כי זה לא היה פשוט להבשיל את הדבר הזה, בעיקר סיבות משפטיות וכאלה. ובמאי 23' קלטנו פקח שלצערנו באוקטובר 23' נשתל לנו לטובת חרבות ברזל ולא היה הרבה זמן נוכח. אבל התחלנו לעשות עבודה מאוד אינטנסיבית עם הפקח הזה. אני רוצה לציין ששרות הוטרינריה של ירושלים, וזה עלה בשבוע שעבר ביום שני היה דיון בכנסת על הדו"ח בועדת ביקורת המדינה והעליתי את זה שמה שאחת הבעיות במדינה זה שהרשויות המקומיות זורקות את הסוגיה לרט"ג, רט"ג מחזיר את זה לרשויות המקומיות ובירושלים לאורך שנים כבר יש לנו פה שיתוף פעולה מצוין בדרגת השטח. בדרגת ההנהלות יש לי ויכוחים עם ההנהלות של רט"ג באמת על הגורמים שגורמים לבעיות ועל מי שצריך לטפל בזה. אבל ברמת השטח כשאתה בשיתוף פעולה מצוין עם אנשי רט"ג ומאז שגייסנו את הפקח עובדים ביחד, שיתוף פעולה באמת, אנחנו רואים בו חלק משלנו והם רואים בנו. ואחד הדברים שאמרתי בועדה זה שלפחות מבחינתנו בירושלים האזרח פונה לאחת הרשויות, הם מקבלות ממנו את הפנייה ולא מגלגלות אותו, לא מפרפרות אותו פינג פונג מרשות לרשות. שהאזרח גם אם בסוף הוא לא מקבל פתרון יש לו נקודה אחת שהוא פונה, פנה למוקד רט"ג. הם עוד לא הפנימו את זה עד הסוף כי זה מוקד ארצי אבל כשזה מגיע לרט"ג ירושלים הם מקבלים את זה. אם צריך אותנו הם מעבירים אלינו ולהפך. לפחות האזרחים בירושלים.

אלדד רבינוביץ:

החוק מחייב את זה. יש חוק הסדרי מנהל שמחייב את הדבר הזה.

אסף גריל:

יש הרבה חוקים שמחייבים.

אלדד רבינוביץ:

כן, לא, אבל זה דבר נכון שיקרה.

אסף גריל:

יפה. אז זה זה דווקא ראש הוועדה אלי שוסטר מאוד אהב את הגישה הזאת. מעבר לזה הלקח העיקרי העיקרי העיקרי שעלה באמת מהדו"ח הזה אין רגולטור. אין. המשרד לאיכות הסביבה שהוא המשרד שרט"ג שוהה בצידו, איך נקרא, יושב תחתיו, מתכחש להיותו אחראי על טיפול בחיות בר. אז אין רגולטור, אין הנחיות, אין נהלים, אין תקנות, אין תקציבים, אין קולות קוראים, אין אבא, אין אבא ואמא. אז זה לגבי הרקע. וסיפרתי להם בועדה שקיבלנו את הדו"ח, היה כבר דיון ברמת מנכ"לית. אמרתי להם שיש דיון היום ברמת ועדת ביקורת ושנחנו לוקחים את הדו"ח ברצינות ונטפל במה שצריך. בניגוד לרשויות אחרות, לא אנחנו אחראים על הרשויות האחרות. חיפה בכלל לא שלחו נציג כאילו זה לא, לא נוגע להם.

אלדד רבינוביץ:

אז בוא באמת ניכנס לליקוי ראשון, שני, קצת שעשע אותי הח"ח שקיבלה עיריית חיפה שאצלם זה מכה ברמה של, ברמה נוראית והם עשו מחקר, זה הגיוני שהם עשו מחקר. הם יצרו איזשהי מפלצת, הם גם צריכים לנסות להתמודד איתה, לא בטוח שהם מתמודדים בהצלחה אבל נשאר להם את הביקורת של עצמם. אז אנחנו מבחינתנו נשמח לתת תגובה שלך.

אסף גריל:

אנחנו כתבנו שאנחנו חושבים שהמחקר צריך להתבצע ברמת מדינה. אין הגיון שזה יהיה ברמה... חיפה וירושלים זה רשויות גדולות וחזקות, נגיד יכולות לבצע מחקרים. מה קורה עם מבשרת? מה קורה עם אבו גוש? מה קורה עם רשויות קטנות? מה קורה עם שתי רשויות שאחת המחקרים שלה יתנו תוצאות הפוכות משל הרשות שצמודה לה? כאילו זה אמור להיות ברמת המדינה, ברמה של גופים אקדמיים, גופים בלתי תלויים עם תקציבי מדינה ואחרי זה המסקנות צריכות לחייב את כל הרשויות. ושוב רשמנו בתגובה שבמידה ונצטרך ודרך אגב כבר התחלנו הפקח רט"ג שלנו קיבל ציוד ללקיחת דם ובעלי חיים שהוא יטפל בהם בשטח, יאסוף אותם וזה, הוא יקח להם דם ישלח למעבדה בשביל שנוכל לבדוק כל מיני מחלות חלילה אם יש איזשהו תחלואה שלא נסכן אנשים ו/או בעלי חיות משק ודברים כאלה נוכל לראות, אבל אנחנו לא חושבים שזה...

אלדד רבינוביץ:

אז בכלל נקודתי באמת מחייבת שיטפלו, זה דבר הגיוני. אני מעלה תהייה אם נכון את המשאבים שלנו להשקיע בזה כשהתופעה אצלנו היא זניחה. אני לא, אני מתקשה לקבל את ההמלצה הזאת.

אסף גריל:

זאתי גם הייתה תגובתנו. מצד שני השארנו פתח במידה והבעיה תחמיר חלילה. במידה ונראה צורך נבצע. שוב אנחנו לאורך שנים גופות חלילה של, גופות של נגיד תנים ושועלים שנדרסים אפילו או נתפסים ומומתים מסיבות של צער בעלי חיים אנחנו שולחים לבדיקות במכון הוטרינרי לוודא אם יש להם כלבת, אין להם כלבת בשביל לדגום לראות מה זה. ושוב, זה ברמה הפרקטית זה לבצע מחקרים. אז זאת הייתה תגובתנו, זה לא ליקוי, זה המלצה וקיבלנו את ההמלצה בבוא היום.

אלדד רבינוביץ:

לגבי ליקוי 2, אני כן חושב שמדיניות זה דבר שנכון לגבש גם אם זה תופעה זניחה אין סיבה, אני חושב שגם קיימת מדיניות. בכל מקרה זה וודאי סוגיה ארצית ואני חושב שגם קיימת מדיניות. בכל מקרה זה וודאי סוגיה ארצית ואת המדיניות הזאת, כמו שאמרת, שחייבים לגבש, זה לא יהיה נכון שאנחנו נגבש. אני אני אמליץ, אלא אם כן מישו יגיד אחרת שלפני, בעצם אנחנו צריכים לפנות לייצר פניה למשרד לאיכות סביבה, למשרד החקלאות, כמו שנאמר כאן קצת מקלקלים אחריות אחד לשני. לבקש מהם לעשות שולחן עגול, אולי כדאי לנו אפילו להוביל את השולחן עגול כי יש לנו ראייה חזקה, יש לנו את היכולת הזאת לזמן את הנציגים שלהם. בכל מקרה אני חושב שאנחנו הליקוי הזה הוא נכון, שנייה, הוא לא המלצה, הוא ליקוי, אבל הוא לא ליקוי שחונה אצלנו ואנחנו אולי יכולים לנסות לעזור לזה.

אסף גריל:

נכון, יש המלצה למרכז שלטון מקומי לבצע בדיוק מה שאתה קורא, שולחנות עגולים ולמידת עמיתים וכל הדברים האלה, שמן הסתם המרכז שלטון מקומי זה הגוף הסטטוטורי שמאגד את הרשויות המקומיות. שוב, גם פה קיבלנו את זה. עדיין אנחנו באים ואומרים ש... יש דרך אגב באתר העירייה, באתר שרות הוטרינר באתר העירייה יש שמה פירוט מה השרות הוטרינרי עושה, מה האזרח יכול לעשות מבחינת לקבל מבחינת השרות הוטרינרי על שפנים, על עורבים, על חיות בר. יש שם, שוב, המדיניות שלנו, גיל ריבוש אמר וזה מופיע בדו"ח בשיחת פתיחה של הביקורת שנציגי המבקר באו לשיבה ראשונה בעיריית ירושלים, הוא אמר שמבחינת עיריית ירושלים יש אפס טולהרנטיות לחזירים בשטח העיר, שזה מדיניות. זאת אומרת עיריית ירושלים לא תסכים להימצאות של חזירים. מה הם יעשו עם זה? זה כבר פרקטיקה של טכניקות איך ימנעו את זה, איך יפנו את זה. ושוב, אני מסכים, אני יכול, תגידו אתם מי אמור לפנות, אני? הוועדת הביקורת? מנכ"לית העירייה? מי אמור לפנות למשרד לאיכות סביבה ולבקש הנחיות? קשה לי להאמין שנקבל תשובה

אלדד רבינוביץ:

אני מסכים איתך על התוצאה. אני חושב שכן כדאי שאנחנו נפנה. אני מציע, אני ממליץ למנכ"לית העירייה בעצם לגבש יחד איתך את הפנייה ולפנות למשרדים לנסות להזמין אותם אפילו לשולחן עגול אצלנו ביחד עם רשויות אחרות שירצו. לגבי ממצא שלוש, אז באמת אני מאוד מברך על השיתוף פעולה עם רט"ג. אני חושב שכמו שנאמר כאן זה שיתוף פעולה פורה ואני כועדה ממליץ את

הפילוט הזה להרחיב במידה, כמובן הוא צריך למצות את עצמו כרגע, אבל אני חושב שזה פילוט שהוא נכון ואפשר להרחיב אותו ואני ממליץ אפילו להרחיב אותו במידת האפשר והצורך. יש לך משהו נוסף להעיר בדבר הזה? לגבי ליקוי ארבע, לגבי גידור, אני אשמח לשמוע אותך.

אסף גריל:

לגבי גידור גם הדו"ח לא נתן איזשהו מסקנה ארצית משמעותית. אני לא חושב שאמורים לגדר את הרשויות, למגן את האדם ולתת לטבע להיכנס חופשי לעיר, צריך למנוע את זה בדרכים אחרות. אני גם חושב שזה לא פרקטי, זאת אומרת למשל בנושא של שפני סלע אז יש היו בענתות למשל, יש יישובים שאתה יכול לגדר שבילט-אין יש להם גדר נגיד ליישוב אז אתה רק צריך לשדרג אותה נגיד עם איזשהו שיפור וזה, אתה לא יכול. עכשיו חיפה החזירים נכנסים דרך ואדיות מהכרמל, מהשטחים הירוקים דרך שטחים ירוקים שהם בואדיות לתוך השטח הבנוי. ירושלים לא בנויה ככה. עכשיו ירושלים גם האירועים של חדירת חזירים, הגידור זה בעיקר לחזירים, כי תנים ושוועלים זה לא מונע מהם. אז הכניסה עד עכשיו הייתה ספורדית ולירושלים יש, בלי עין הרע, היקף של עשרות קילומטרים שזה בלתי אפשרי לגדר. ושוב, וגם פה אמרנו חלילה וחס וחלילה נגיע למצב, נשקול, נלמד את העניין ונשקול את זה. אני לא חושב שזה הפתרון.

אלדד רבינוביץ:

אני רוצה להעיר שגידור זה עניין שהוא ממש במדיניות. אני חושב שהוא פחות בסמכות של מבקר המדינה להמליץ. יש לזה הרבה מאוד השלכות על התפיסה של העיר גם לסוגיות ביטחוניות וגם לסוגיות אחרות. אני חושב שיש לזה פגיעה משמעותית בטבע, בבתי גידול, גם למרקם העירוני וגם למרקם לסביבה. אני חושב שלא ניתן לקבל המלצה כזאת מאת מבקר המדינה. לו הנהלת העיר תרצה לשקול את הדבר הזה היא תשקול. ההמלצה הזאת אני חושב שנכון לדחות על תפוצת בעלי חיים, יש לזה הרבה השלכות באמת לדבר הזה. בסעיפים חמש ושש אני כן ראיתי איזשהו ממצא שבעצם יש עלייה בתלונות בפניות על התנים שזה לא מתאים למה שאמרנו עד עכשיו באמת שיש, זה גם... וגם אנחנו מטפלים ואולי באמת קשור גם למה שעמנואל על הסיפור של ההטמנה.

אסף גריל:

ככה לפני שעמנואל יספר, אבל אני הפתעתי יותר ממבקר המדינה מהנתונים שאגף תברואה העביר. כמו שאתה אמרת שבליקוי הראשון שהופתעת מזה שחיפה קיבלה, קיבלו ח"ח על מחקרים, אני הופתעתי שאחרי שאגף תברואה הציג שהם מטמינים במאתיים מיליון שקל בשנה פחי אשפה שיש שכונות שמפנים אשפה שבעה ימים בשבוע, שיש צוותי צוותים של בקרת איכות שנוסעים ורואים תלונות ומקפיצים צוותים לתקן ליקויים אז די די הופתעתי שלא קיבלנו ח"ח ולא ליקוי על המצב התברואה. תמיד אפשר לשפר. אני כתבתי, כתבנו גם בתגובות שהעיר עברה, אני מייצג אותך עד עכשיו בסדר אז

עמנואל כץ:

מאה אחוז תמשיך.

אסף גריל:

אז העיר עברה מהפך מבחינת ניקיון ותברואה בשנים האחרונות.

אלדד רבינוביץ:

זה כולם מרגישים.

אסף גריל:

אני תושב מודיעין והבת שלי גרה בתל אביב, אין להשוות. ועדיין עדיין יש. עכשיו, נכון, תנים, תנים זה בעיה, זה בעיה, זה לא חזירים, זה, הם הם, יש עלייה בתלונות על תנים.

אלדד רבינוביץ:

שנייה, אני קוטע אותך, תנים החשש מהם מנשיכות, נכון? הוא כלבת. זאת אומרת הם לא מפריעים לאדם.

אסף גריל:

אני יכול להגיד לך ואני עובד מול הקולגות בתל אביב, זה, ברגע שזה מגיע לרמה מסוימת זה מתחיל להיות כבר לא נעים. זה לא סימפטי לשבת בגני יהושוע, בפארק הירקון בפיניקס על שולחן קקי"ל, היום כבר התנים, לא רק זה, פעם היו יושבים עשרה מטר ממך ומחכים שאתה תקום והם יקחו את השאריות, היום הם באים וחוטפים אוכל כבר מהשולחנות ומהמחצלות עם הכיבוד. אז זה מעבר לסכנת נשיכות ומחלה. נכון כלבת עלתה היום בשנה האחרונה אנחנו מעל מאה מקרים מאובחנים במדינה, לא בירושלים לשמחתנו אבל כבר בפסגות ובאזור מטה בנימין יש היו כמה מקרים באזור שוהם אז זה מתקרב. וכשיש לך אוכלוסייה גדולה בעלי חיים חיות בר שעלולות להידבק בכלבת ולהכניס אותה לשטח העירוני אז זה עלול להיות פצצה מתקתקת. ונשיכות, אין הרבה נשיכות מתנים כי לרוב כשהתן בריא הוא נוטה לברוח, אבל אתה אף פעם לא יכול לדעת מתי אתה תפגוש את התן בביתן פחי אשפה והוא ילחץ והוא ינשך או ישרוט או אתה אפילו, אז אז הם לא אמורים להיות בטח לא בהיקפים בנויים בשטח הבנוי, ויש עלייה. אני בטוח שהמהלכים של אגף התברואה רק ישפרו, כי זה לא רק תנים, כמו שאמרנו, זה מינים מתפרצים, זה עורבים שבאים אל זבל וזה

אלדד רבינוביץ:

עורבים זה דבר מאוד מציק, זה לא חלק מהדו"ח אבל זה

אסף גריל:

זה שועלים, זה נמיות, זה המון בעלי חיים שבאים לאכול את השאריות שהאדם. עכשיו האמת היא תמיד איפשהו באמצע, צריך לחנך את האדם לשמור על ניקיון, צריך הרשויות לעשות השתדלות

ולעשות מאמצים יותר וצריך גם לעשות דברים אחרים שהם פחות יפים שבדרך כלל אמורים לעשות אותם מחוץ לשטח הבנוי, זאת אומרת לווסת אוכלוסיות, להקטין את הגודל של האוכלוסיות חיות בר.

אלדד רבינוביץ:

אז איך אנחנו מסבירים את העלייה בתלונות על תנים?

אסף גריל:

שוב, זה הויכוח ההיסטורי שלי עם רט"ג והגופים האחרים. הם טוענים שהערים מטונפות ומושכות את הבעלי חיים. ואני אומר להם, ירושלים רק עברה שינוי לטובה מבחינת ניקיון. אני גר במודיעין, העיר היום לא יותר מלוכלכת מלפני עשרים שנה שעברתי לגור שמה. לפני עשרים שנה לא היו תנים בעיר והיום יש תנים ושועלים וצבועים בעיר. אז זהם טוענים שהעיר מושכת את התנים ואני טוען שהצפיפות אוכלוסיות שלהם, אוכלוסייה שלהם בטבע, כיוון שלא מווסתים שם את האוכלוסייה מספיק בשנים האחרונות דוחפת אותם לעיר, באמת איפשהי באמצע. הכמות שלהם עלתה בטבע, חלקם נדחפים, מוצאים אוכל בערים ונשארים. אז הטיפול הוא משולב.

אלדד רבינוביץ:

אז אולי בעניין הזה אני אחזור על ההמלצה הראשונה, אולי לנו כעיריית ירושלים כן שווה לעשות מחקר בנקודה הזאת של אוכלוסיית התנים, היחס שלה בין הטבע לבין העיר והאם זה באמת רלוונטי בעיקר מצד המזון הזמין, האשפה או דווקא בגלל האי דילול, כי יכול שבנקודה הזאת יש לנו מה להרוויח מהמחקר.

אסף גריל:

זה אחד הדברים שההמלצה של המבקר לעיריית ירושלים לבדוק את היעילות. אתם משקיעים מאתיים מיליון שקל בשנה על הטמנת פחים, תבדקו האם זה יעיל. או.קיי, אז א. לא פסלנו את זה. ב. בחלק מתוכניות העבודה של הפקח התחלף גם פקח רט"ג, היום הוא בחור, הקודם גר בלכיש, היום הבחור שגר בעין כרם, מקומי, תושב המקום, זמין למקום. חלק מתוכניות העבודה שלו זה גם להתחיל לבצע מול מוקד 106, מול פניות ציבור, מול גי.איי.אס, להעלות את כל הפניות, לראות באיזה שכונות, לראות מה הגורמים, האם זה שכונות שלא מוטמנות, כן מוטמנות, האם שכונה שהטמינו. חלק מהעבודה של הפקח רט"ג בשלב ראשון. אם נראה צורך לעשות מחקרים מרחיקי לכת. ושוב, אני חושב שצריך לעשות את זה גורם מדינה ואולי לעשות את חלק מהבדיקות בירושלים, בחיפה וכולי. אבל לא שללנו את זה, זה בתוכנית עבודה.

אלדד רבינוביץ:

אז ההמלצה שלי באמת לשקול מחקר בנושא הזה של גידול אוכלוסיית התנים והיחס בין השיבה בעיר לגידול בחוץ. נשמח כמה מילים שלך, כן, עמנואל.

עמנואל כץ:

מה שחברי לעבודה אמר זה מדויק. אנחנו בשנים, שש שנים שיש לנו... באגף התברואה, עשינו פעילות מאוד אינטנסיבית ב... העיר, עובדים שבעה ימים בשבוע, החלפנו את השיטת פינוי אשפה ממכולות שהיו פתוחות או עגלות למוטמנים, דבר שמקשה מאוד לבעלי חיים לחטט בתוך הכלי... יש לנו צוותים שעובדים, חוץ מ... האמת שבשבת עובדים אחרי מוצאי שבת, שומרים על הניקיון, אין לי מה להוסיף, רק שנמשיך ככה ומאוד חשוב השיתוף פעולה של התושבים, אם הם לא זורקים בתוך הכלי אצירה, לא יעזור לנו כלום, עד שאנחנו נבוא ונתקן את זה, זאת אומרת זה מן הפעילות און אנד אוף, כמו מנהל עובדים.

אלדד רבינוביץ:

אני כן חייב לציין א. לשבח באמת את הניקיון של העיר, באמת לציין את העלייה. כל מה שנאמר כאן רלוונטי לחמישים, שישים אחוז מהעיר, כי מזרח העיר המהפכה הזאת לא הופיעה בה. בסוף אני לא בטוח שאת התן או את החזיר מאוד מעניין האם האוכלוסייה היא יהודית או ערבית והאם זה מוגדר כמזרח או מערב של העיר ובסופו של דבר כאשר יש זבל ברחובות ואני כאדם, תושב של מזרח העיר רואה את הזבל ברחובות בצורה מאוד מאוד משמעותית ועדיין הצפרדעים הגדולות שגולשות, אז זה וודאי מזמין הרבה מאוד חיות. אני חושב שאנחנו לא נוכל לדעת שאנחנו השלמנו את העבודה שלנו ואנחנו ניקינו את הפסולת ואת האשפה כל עוד שאנחנו לא יודעים שאנחנו השלמנו את כל העיר, את מזרח העיר.

אסף גריל:

דרך אגב לא רק אין תלונות, אין בעיית תנים, תגיד לי אתה, זאת אומרת עיקר בעיית התנים היא במערב העיר, הם באים מהשטחים הירוקים שבמערב העיר מתקשרים. בכלבים משוטטים הבעיה שלי היא הפוכה, אז זה לא, הם יודעים להתלונן, מזרח העיר יודע להתלונן.

אלדד רבינוביץ:

אני חושב שהם יודעים, כלבים ממש נכנסים לתוך החצרות ולכן הם מתלוננים יותר. התנים אני חושב שהם פחות מתעסקים איתם. אני רואה, כמו שסיפרתי לך, כמו שדיברנו, עכשיו אני חושב אולי זה היה נמיה ולא שועל, אני לא יודע להגיד, אבל החיות האלה וודאי קיימות מאוד במזרח העיר.

אסף גריל:

חמשת אלפים שנה, לא?

אלדד רבינוביץ:

כן. אבל אני חושש שנוח לנו יהיה להרחיק את זה מליבת האוכלוסייה, בסוף... ילדים ושריטות, זה אוכלוסייה שהיא פחות מדווחת ואני חושב שגם התחלואה בה קצת פחות מדווחת, גם בתי החולים שמה פחות עובדים איתנו בצורה סדירה וישירה והמרפאות וכולי. אני חושב שיש לנו אחריות גם על האוכלוסייה הזאת.

אסף גריל:

זה שיש אחריות בטוח. אני רק אומר שעיקר הבעיה שלנו היא כרגע במערב העיר. אני לא יודע, אני חושב עמנואל לגבי

עמנואל כץ:

גם במזרח העיר הם משתדלים מאוד. ניסינו להפוך את האשפה ממכולות לזה וראינו שזה לא הולך. המוטמנים היו הכל היה ריק ומסביב אשפה. חלק מההתקוממות שלהם היו שמים לפעמים חומרי בניין ומקרר, לא מקרר, מכונת כביסה, הם פשוט לא... מלית ברירה חזרנו עוד פעם למכולות.

אלדד רבינוביץ:

פחים שנסגרים

עמנואל כץ:

עכשיו מה שקורה, גם אם שמים מכולה סגורה, אותו פטנט יהיה מסביב, לכן שמנו, עדיף שיהיה מכוער אבל נקי מאשר כביכול אסתטי הכלי אצירה ומסביב אשפה. ורק היום היום לפני שבאתי לפה היה לנו בעשר זום עם המשרד להגנת הסביבה, בכל זאת עשינו לפני שנה מאתיים מוטמנים בעיר וחלק עוד הספקנו לאטום את הזה, החלטנו להמשיך בכל זאת את המדיניות לנסות לראות אולי התושבים יותר בשלים עכשיו, אולי הם יותר הבינו שזה סך הכל לטובתם, החלטנו בכל זאת לעשות מוטמנים במזרח העיר, להמשיך לפחות בצירים הראשיים, מנסים.

אלדד רבינוביץ:

יש לי שאלה, פחים עם סגירה, לא מוטמנים, עם סגירה, זה לא פתרון טוב?

אסף גריל:

יש את החברות ולא רק במזרח העיר גם במערב העיר ששולחים את הילד בן החמש עם השק זבל והוא לא מגיע והוא מניח, לא יכול לפתוח, לא יכול להגיע לפח מוטמן והוא מניח את זה. עכשיו שוב זה חלק גדול מהאוכלוסייה שלנו חינוך כן, חינוך זה לטווח ארוך, זה השקעה הכי משתלמת והכי ארוכה.

אלדד רבינוביץ:

אני לא יודע אם זה חינוך, זה יותר הסברה וזה כן תהיה המלצה של הוועדה להגביר מאמצי הסברה במזרח העיר לאוכלוסייה ערבית וגם לאוכלוסייה חרדית, כמו שנרמז כאן, לנושא של ניקיון הרחובות. אנחנו בפרויקט אחר שאנחנו עושים גם מתעסקים הרבה מאוד מהניסיון הזה של ההסברה דווקא יותר מצד החולדות ומצד הגרוטאות. זה מאוד קשה וזה המלצה כאן של הוועדה. יש עוד משהו להוסיף או שננעל?

אסף גריל:

שבע.

אלדד רבינוביץ:

רגע, שבע

אסף גריל:

שבע זה ממליצים על פעילות משולבת. זה מה שאנחנו עושים, גם ניקיון, גם הסברה, גם לכידה.

אלדד רבינוביץ:

זה עבודה עם רט"ג, כן. לך יש משהו להוסיף? לך? יש משהו להוסיף, שרי? אז אני מברך מאוד על הביקורת, באמת המצב של ירושלים הוא מצב טוב בסוגיה הזאת, כמו בעוד הרבה סוגיות אחרות וגם הליקויים והממצאים שנמצאו מטופלים, אז תודה רבה. רפאל אפשר לסגור את ההקלטה.